
HERINNERINGEN AAN HET 1e ARTILLERIE REGIMENT IN 1937-1938 (Vervolg)

FUSANT-FEUSANT

Bij een "tir fusant" werd een ontstekingsmechanisme met dubbele werking gebruikt waarbij het mogelijk was de obus te doen ontploffen op een wel bepaald deel van de kogelbaan, zoals bvb. bij het schieten met shapnels. Maar buiten "fusant" was er ook nog "Feusant", en dat was de naam van het volbloed paard van onze batterijkommandant. Het was niettegenstaande zijn ouderdom - 14 à 15 jaar denk ik - nog een mooi dier, misschien een beetje

langs de magere kant maar met een blinkende huid, zoals dat past bij een volbloed.

Sinds verschillende weken was ik dienstdoende wachtmeester in de batterij en ik had "Feusant" enkel bewonderd in zijn box in de stal, goed afgezonderd van zijn geburen, want hij had een zeer slecht karakter. Hij verdroeg geen enkel ander paard in zijn onmiddellijke omgeving. Door krachtig en welgemikt achteruit te slaan gaf Feusant voor een niets hinnikend uiting aan zijn karakter. De gietijzeren palen die de boxen van elkaar scheidden vertoonden de zichtbare tekenen van zijn gramschap.

De soldaat die het paard moest verzorgen hield in één hand de roskam en de borstel en in de andere hand een stok... om zich te verdedigen. Wanneer hij het "monster" onder de buik wilde roskammen of borstelen, plooidde het geniepig de hals, legde de oren plat, draaide woest met de ogen en probeerde de man bij het kruis van zijn broek te pakken. Een van mijn stukrijders werd aldus gebeten en mocht zich gaan laten verzorgen in de infirmerie.

Onze kommandant die niet ver meer verwijderd was van zijn pensioen durfde Feusant niet meer bestijgen. Hij gaf de voorkeur aan een kalmer paard, dat niet meer of minder bleek te zijn dan de vermaarde "Mariette", mijn eerste paard in de Schoolbatterij.

Op een goede morgen, terug van het oefenplein, kwam de luitenant naar mij en zei op een toon die alle repliek uitsloot: "Jurdan, deze namiddag gaan wij naar de manege met Feusant en u gaat hem berijden." Ik durfde het nog niet begrijpen. De luitenant zag mijn verbazing. "Geen paniek, Jurdan, wij gaan u helpen en u zult bemerken welk genot het is een volbloed te berijden."

In de namiddag vertrek ik dus naar de manege, Feusant vasthoudend bij de teugel. Deze reageerde op voorbijrijdende auto's en trams met schoppen en spektakulaire bokkensprongen. Ik sta dan tenslotte in het midden van de manege met een bonzend hart. De luitenant en 3 mannen staan er om mij bij te staan. Twee mannen houden het zenuwachtig paard dat vervaarlijk met de ogen rolt vast. Laatste inspectie om er mij van te overtuigen dat het zadel goed vastzit en, weinig enthousiast, hijs ik mij in het zadel.

"Ik tel tot 3, Jurdan, en laat u dan los, aan u om in het zadel te blijven, doe zo veel maal de toer van de manege als u maar wilt en tracht de woesteling te kalmeren."

Een pijlsnelle start; ik verwachtte mij er aan dooreengeschud te worden zoals een cowboy op een rodeo, maar niets van dat alles: een prachtige soepele galop, na slechts enkele kleine zijsprongen. Het is duidelijk dat Feusant er van houdt de benen eens los te gooien. Ik heb nog nooit zo snel op een paard gereden.

"Goed, Jurdan, laat u volledig gaan."

Na enkele rondjes gedaan te hebben, vast in het zadel gezeten, reeds gewoon aan het soepel ritme van de gestrekte galop van mijn paard, voel ik mij zo

De koer van de kazerne in 1986. Foto Jaime Jurdan.

De koer van de kazerne vóór de oorlog. Foto: Verzameling André Verbeke.

fier als een jockey. Ik kalmeer het dier door het te strelen en er tegen te spreken. Welk genot een volbloed te berijden! Ik weet niet hoeveel rondjes ik gedaan heb wanneer de luitenant mij teken doet terug te komen naar het midden van de manege. Feusant was bedekt met een dikke laag zweet.

- "Goed, Jurdan, u gaat hem nu iedere dag berijden."

- "Zelfs op straat, mijn luitenant?"

- "Waarom niet? Maar slechts na enkele dagen, u moet hem eerst goed in de hand hebben en hij moet aan u gewoon worden."

En bij het eerste uitgaan van de batterij gedroeg Feusant zich als een nobel paard, perfect kalm. En fier dat ik was, want bij iedere stap hief hij op een zwerige manier zijn fijne voorpoten op.

Op het oefenplein, geen manoeuvres meer voor mij. Ik moet gedurende minstens 2 uren Faisant "afrijden". Iedere dag leg ik verschillende malen de omloop der hindernissen die rond het oefenterrein aangelegd zijn af.

Er waren verschillende soorten hindernissen: hagen, grachten, een kleine bakstenen muur, enz. Welke vreugde was het aan te voelen dat mijn paard daar van hield. Ik voelde mij letterlijk over de hindernissen vliegen. Feusant en ik waren vanaf de eerste dag vrienden.

Maar op zekere dag heb ik begrepen waarom onze kommandant de voorkeur gaf aan Mariette.

Een betrokken dag, een koude motregen verplichtte mij mijn tentzeil over de schouders te trekken. Wij verlaten het oefenterrein met de luitenant, de "bleus" te paard rijden in colonne per twee op de Brusselse steenweg. Ik weet nog altijd niet wat de plotse waanzin van Feusant veroorzaakt heeft. Ineens draait mijn volbloed woest met de ogen, hij begint rond te springen, vliegt voorbij de luitenant, komt terug, snijdt de colonne van de rekruten in twee in de richting van de lengte. Op het ogenblik dat ik de luitenant voorbijvlieg heeft hij nog de tijd om te roepen: "Los de stijgbeugels, Jurdan, maar laat Feusant niet los."

De paarden van de colonne zijn uiteengejaagd, zij staan in alle richtingen, radeloos, slaan met de achterpoten, enz.

En Feusant, hysterisch, verstoort het verkeer van trams en auto's op de Brusselse steenweg en in de Brusselse straat, tot aan de kazerne, t.t.z. op een afstand van 3 Km.

Ik denk dat ik toen al de figuren van de "Haute Ecole" heb meegemaakt. Slaan met de achterpoten, pirouettes, achteruitgaan, steigeren, plotseling stilstaan en vertrekken, starten in galop...

Voorbijgangers op het trottoir drukken zich verschrikt tegen de deuopeningen. Feusant scheert langs een stilstaande tram en doet een tiental vuilbakken op het voetpad sneuvelen.

Ik was absoluut niet op mijn gemak. Ik tracht de "folies" van Feusant te

kalmeren door tegen hem te spreken en hem de nek te strelen, maar niets helpt. Mijn vrees neemt toe als wij de brug over de Schelde naderen, maar ik laat hem niet los en hij gaat achterwaarts over de brug zonder te proberen mij te verdrinken.

"Oef!" Dat was de langste 3 Km. van mijn korte carrière.

Aangekomen in de kazerne heb ik nog juist de tijd mij neer te leggen tegen de hals van mijn paard om de stal binnen te rijden. Het is pas in de box van mijn hysterische volbloed dat ik mij van het zadel kan laten glijden.

De luitenant stond onmiddellijk aan mijn zijde.

- "Wel, Jurdan, het was perfect... Gij hebt u in het zadel kunnen houden, het was het enige dat u te doen stond... Morgen zal het beter gaan."

- "Maar... morgen..."

- "Jawel, Jurdan, waarom niet?"

En ik ben Feusant iedere dag blijven berijden. Hij was terug kalm en gehoorzaam geworden. Geen probleem.

Op zekere dag zei een van mijn kameraden: "Feusant is precies een koe geworden. Ik zou hem toch eens willen berijden." Hij vroeg en kreeg de toelating van de kommandant.

Dat heeft goed gemarcheerd tot wanneer wij terug vertrokken van het oefenplein en de volbloed opeens een crisis kreeg. Mijn kameraad die in een hachelijke positie terecht kwam, sloeg in paniek en liet Feusant los. Het paard was nu vrij om eens een demonstratie te geven van zijn capaciteiten temidden van het verkeer van trams en auto's.

Ik vlieg, samen met 3 andere wachtmeesters, in volle galop op de kasseien, op jacht naar Feusant. Na een epische achtervolging en sioux-krijgslisten, slagen wij er in de woesteling in te sluiten tussen onze 4 paarden, nadat wij langs een gevel zo veel mogelijk een reeks uitvallen en steigeringen ontweken hebben.

Ik heb het geluk de teugels te kunnen grijpen en hem met de rechterhand goed vast te houden. Ik kan hem aldus naast mij naar de kazerne leiden zonder al te veel moeilijkheden.

Mijn kameraad kreeg 4 dagen kwartierarrest.

Een enkele keer heeft Feusant mij nog liggen gehad in zeer gevaarlijke omstandigheden. Ik ben er ongedeerd uitgekomen, maar zou zwaar kunnen gekwetst geweest zijn, of zelfs dood.

Het was bij een wapenschouwing op het St-Pietersplein. De Staf bevond zich vóór de kerk waar vroeger de mis opgedragen werd voor St-Barbara, onze patrones.

De batterijen waren in front opgesteld langs twee kanten van het plein. Dat hield in dat aan de ene zijde van het paard van de stukoverste zich het voor-

span van het kanon bevond en aan de andere zijde het voorspan van de caisson. Dus strak ingesloten door 4 trekpaarden. Met Feusant aldus geklemd voelde ik mij allesbehalve op mijn gemak en bijgevolg insisterde ik niet te veel op het reglementair alignement. Ik had wel gezien dat de kop van Feusant uitstak buiten de rij van de andere paarden, maar Feusant was reeds zeer zenuwachtig en trilde van woede en verontwaardiging omdat hij tussen die erbarmelijke "kanonnentrekkers" moest staan.

Het kon niet missen dat de adjudant die een laatste blik wierp op het alignement, mij gerepereerd had.

- "Jurdan, Godverd... achteruit!"

- "Maar Adjudant, Feusant..."

- "Het kan mij niet schelen: Achteruit!"

Ik ging dus achteruit... en het was de catastrofe!

Feusant die razend werd van woede toen hij die trekpaarden tegen zijn benen voelde, begon in alle richtingen wild met de achterpoten te slaan. Links en rechts reageerden de trekpaarden op dezelfde manier. Het werd een verschrikkelijke mêlée. Trekriemen vermengden, stukken gescheurd leder vloegen over mijn hoofd. Na nog geen minuut zat ik op de grond, op de kop van Feusant, omgeven door enkele andere gevallen paarden.

De luitenant moeide er zich mee: "Jurdan, houd hem vast bij de teugel, zo dicht mogelijk bij het gebit, sta recht en laat vooral Feusant niet los." Het is in feite Feusant die mij op een magistrale wijze van de grond gelicht heeft. Uit het slagveld komend met een Feusant die razend was van woede en die trilde in al zijn ledematen, zag ik de stukrijders de trekriemen ontwarren en herstellen wat herstelbaar was. Feusant vertoonde enkele schrammen en kneuzingen, de andere paarden eveneens, maar gelukkig was er niemand gekwetst. Een echt mirakel!

Ingevolge dit incident mochten de stukoversten zich opstellen vóór hun kanon en de brigadiers vóór hun caisson...

Men moest Feusant vasthouden om mij toe te laten terug in het zadel te stijgen.

Gelukkiglijk is het militair uur altijd zeer ruim berekend en was het mogelijk, vóór de komst van de generaal, het een en ander te herstellen en Feusant en mij een beetje tot ons zelf te laten komen.

Het défilé op stap, in draf en in galop verliep zonder schade, met een Feusant die niet opgehouden heeft te beven tot bij de terugkeer in de kazerne en die zich enkele zijsprongetjes permitteerde, maar buiten het zicht van de generaal.

Niettegenstaande alles waren dit voor mij toch enkele mooie weken. Na mij gaf men Feusant aan een brigadier die ook deze mooie volbloed heeft leren kennen die, met ouder worden, ook een beetje hysterisch was geworden.

Jaime JURDAN
('t vervolgt)